

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44511
Nom	Expressió musical en audició i llenguatge
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2	4 - TIC, adquisició del llenguatge i expressió musical en audició i llenguatge	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BERMELL CORRAL, MARIA ANGELES	95 - Didàctica de l'Educació Física, Artística i Música

RESUM

La neurologia experimental demostra l'impacte de l'experiència musical en les àrees cerebrals. L'anàlisi de les diferències en el processament de la informació musical entre xiquets amb desenvolupament normal i amb trastorns del desenvolupament, evidencien que per mitjà d'estímuls rítmics melòdics, s'incrementa l'atenció i la memòria, les destreses motores, comunicatives i socials. Gràcies a la plasticitat cerebral que s'adapta a processos d'estimulació, es dissenyen estratègies d'aprenentatge (oïda, cos, tacte i vista) per a elaborar programes d'intervenció específic. S'espera una evolució amb millors resultats i menys temps i una millora de qualitat de vida.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

2215 - M.U. Educació Especial 16-V.2

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Conèixer i comprendre processos d'investigació en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu i social
- Tindre un compromís actiu amb la no discriminació, la igualtat d'oportunitats i l'equitat
- Dissenyar i aplicar procediments d'investigació en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu i social
- Buscar, gestionar i analitzar informació científicoprofessional
- Conèixer els principis ètics de l'actuació professional en l'àmbit de l'atenció a les necessitats específiques de suport educatiu
- Saber previndre l'aparició y/o intensificació de necessitats específiques de suport educatiu
- Saber col·laborar en els àmbits acadèmic i social amb famílies, professionals i institucions
- Conèixer i interpretar informes tècnics, d'investigació i d'avaluació sobre accions, processos i resultats educatius
- Conèixer i comprendre els procediments d'avaluació i intervenció en l'entorn escolar en xiquets i xiquetes amb necessitats específiques de suport educatiu

- Dissenyar i gestionar procediments d'intervenció en l'àmbit de les necessitats específiques de suport educatiu
- Dissenyar, aplicar i avaluar estratègies educatives inclusives
- Dissenyar, planificar i avaluar mesures ordinàries i específiques d'atenció en funció de les diferents necessitats específiques de suport educatiu i en el context social
- Conèixer i comprendre l'impacte de les necessitats específiques de suport educatiu sobre les relacions familiars

RESULTATS DE L'APRENTATGE

S'espera que l'estudiant al finalitzar esta matèria siga capaç de:

- Utilitzar els mètodes i tècniques musicals per a millorar l'audició i el procés lingüístic
- Saber innovar i aplicar estratègies d'ensenyança -aprenentatge musicals
- Aplicar programes d'intervenció musical per als diferents trastorns
- Realitzar projectes específics i lúdics, per a les necessitats socials"

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La investigació musical des de la neurologia. Aplicació amb els trastorns de l'audició i llenguatge.

- Impacte del procés musical en el cervell
- Experiències auditives i motrius.
- Pràctiques d'estimulació i reeducació fonètica.

2. Procés de reeducació de la veu i la percepció auditiva a través de l'experiència musical.

Com millorar els trastorns de veu: Impostació, articulació i dicció. Estimulació de la percepció auditiva-motora. Intervenció en atenció primerenca.

3. Estudi i aplicació d'estratègies per a programes d'intervenció diferents musical

- Estimulació de les àrees perceptives i avaluació.
- Audicions per a treballar el ritme, l'emoció i l'expressió del moviment.
- Aplicació de tècniques musicals per a la intervenció en els diferents trastorns.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	21,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	13,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	11,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	75,00	

METODOLOGIA DOCENT

Lliçó magistral participativa.
Ensenyament en petit grup.
Treball en aules específiques.
Sistemes d'autoaprenentatge.
Tutoria Acadèmica.
Treball en grup i cooperatiu.
Exposició, debat i coordinació.

AVALUACIÓ

En l'avaluació es tindrà en compte els coneixements adquirits per els estudiants, referents als temes estudiats i desenvolupats en les propostes metodològiques, també respecte als continguts i als resultats de l'aprenentatge (tant teòriques com pràctiques), així com la reflexió i assimilació dels conceptes presentats en els debats teòrics.

N'hi ha dos modalitats d'avaluació: A) avaluació contínua. B) examen final.

MODALITAT A. AVALUACIÓ CONTÍNUA. Continguts:

- Assistència i participació a classe.
- Actitud i predisposició per al aprenentatge de la matèria.
- Comprensió dels conceptes i teories dels temes del programa.
- Comentaris bibliogràfics.
- Coneixement i correcta utilització de les tècniques pràctiques tractades en classe.
- Presentació adequada i correcta dels treballs pràctics i teòrics en el temps indicat i/o consensuat.
- Actitud col·laborativa entre companys i responsabilitat en les tasques dels grups.

Els percentatges d'avaluació seran els següents:

- Assistència i participació activa en el aula 10%
- Quadern de pràctiques/portafolis personal 20%
- Activitats practiques inclusives en grup 10%
- Práctica instrumental 20%
- Programa de Intervención +Projecte escrit + exposició al gran grup. 40%

MODALITAT B. EXAMEN FINAL

Els estudiants que no s'ajusten a la dinàmica establida per l'avaluació continua podran presentar-se a una prova final de tota la matèria mediant la modalitat B.

Respecte a la primera convocatòria: El examen serà teòric-pràctic amb la mateixa proporcionalitat de les tasques fetes a classe

Respecte a la segona convocatòria: L'examen serà teòric-pràctic i consistirà en la presentació d'un Projecte inclusiu i la seua defensa.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AYRES.J (2013) ctad. Por BELLEFEMILLE. La integración sensorial. Tog (a Coruña). Vol.10 Num 17. Mayo, pp1-11.
- BERMELL, Mª Á. (2001). Atención a la diversidad a través del ritmo y la danza. Música y Educación.Nº48. Madrid.
- BERMELL, Mª Á. (2001). Programa de intervención educativa. Cuaderno del alumno. Rivera Editores.Volumen: 1. Valencia (España).
- CALDERON, M. (2012). La educación inclusiva en nuestra tarea. Educación, 9 (40), 43-58.
- ESTALAYO, V. & VEGA, R. (2005). Inteligencia auditiva. Técnicas de estimulación prenatal, infantil y permanente. Biblioteca Nueva. Madrid.
- GAAB, N.; GASER, C.; SCHLAUG,G. (2006). Improvement-related functional plasticity following pitch memory training. Neuroimage, 31, 255-63
- GASER,C. &SCHLAUG, G. (2003} Brain structures differ between musicians and nonmusicians. J Neurosci., 23, 924Q-5.
- SOTO,P. (2015). Educación para la inclusión social a través de proyectos artísticos: procesos y experiencias favorecer el desarrollo holístico a nivel emocional, sensorial, intelectual y creativo. Murcia. DIGITUM. Recupera <https://digitum.um.es/xmlui/bitstream/10201/44818/1/Congreso%20V%20Educacin%20Art/c3%adstica%20Huelv>

- VILLALBA, S. & ESPERT, R. (2014). Estimulación cognitiva: una revisión neuropsicológica. *Therapeía*, 6, 73-93

Complementàries

- BARCONS, J. GARCIA, N. (2008). *Muévete, Canta y sé Feliz*. Cepe. Madrid.
- BATLLORI, J. y ESCANDELL, V. (2009). *150 Juegos de Estimulación: actividades para acompañar el desarrollo del niño desde su nacimiento hasta los 3 años*. Verticales de bolsillo: Barcelona
- BERMELL, Mª Á. (2003) *La experiencia de la música y la danza con la calidad de vida: programa de intervención*. Música y Educación. N° 56. Madrid
- BERMELL, Mª A. (2008) *Aportacions de l'experiència musical i el moviment a l'educació*. N° 71. Universidad de Tarragona.
- ESTALAYO, V, & VEGA, R. (2005). *Inteligencia auditiva. Técnicas de estimulación prenatal, infantil y permanente*. Biblioteca Nueva. Madrid.
- KÚNTZEL-HANSEN, M. (2001). *Educación Musical precoz y estimulación auditiva*. Barcelona: Médica y técnica.
- DEL ROCIO, P.; TALAVERA J.; GÉRTRUDIX, F.; (2016) *El uso de la musicoterapia para la mejora de la comunicación de niños con Trastorno del Espectro Autista en Aulas Abiertas Especializadas*. *Revista Complutense de Educación* 257 ISSN: 1130-2496. 27, 257-284

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts.

Es mantenen els continguts globals inicialment arreglats en la guia docent. Es redueixen els continguts pràctics inicialment arreglats en la guia docent en un percentatge determinat.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es redueix el pes de les activitats pràctiques substituïnt-les per més volum de Treball teòric que marca la guia docent original. No es mantenen els horaris, s'ha donat llibertat a l'estudiant per a realitzar les activitats programades d'acord amb la seua pròpia programació

Classes- Videoconferència 18

Elaboració de treballs en grup 10

Elaboració de treballs individuals 14

Estudi i treball autònom 11

Preparació d'activitats d'avaluació 12

Preparació de classes pràctiques i de problemes 10

TOTAL 75

3. Metodologia docent

Pujada de materials i vídeos (Temari i Guia d'ajuda per a seguir les pràctiques). Lliçó participativa mitjançant VIDEOCONFERÈNCIA. S'afegirà el power- amb invitació a la locució. La videoconferència síncrona BBC per a tutories i descartar dubtes. Les tutories del grup cooperatiu (projecte -intervenció) per Whatsapp. Les activitats-pràctiques es treballarà a continuació de l'explicat. Exposició, debat i coordinació VIDEOONFERENCIA o SKYPE.

Per a crear evidències es demanaran Vídeos gravats dels exercicis a casa.El desenvolupament de Projectes Grupals es farà com a treball col·laboratiu i amb presentació de material en tasques de l'Aula virtual.

La modalitat de la docència s'adaptarà en funció de les necessitats sanitàries (en línia, híbrida o presencial)

4. Avaluació

L'avaluació tal com s'informa en la Guia Docent original, serà contínua. El **portafolio i la intervenció cas triat per l'alumna justifica els treballs acadèmics escrits com a vídeos presentats en les tasques de l'Aula virtual.Si l'alumne no ha pogut complir amb els requisits de l'avaluació contínua, haurà d'efectuar una prova escrita tipus examen tradicional (teòrica-pràctica) per l'Aula virtual (o videoconferència, segons les possibilitats). Aquesta prova se cenyirà a la data i hora de la convocatòria oficial d'examen.o Assistència, participació activa Videoconferència 20%o Quadern de pràctiques/portafolios personal 20%o Activitats pràctiques inclusives en grup 10%o Pràctica instrumental 10% o Programa d'Intervenció +Projecte + exposició 40%.

5. Bibliografia

Ayres.J (2013) ctad. Por Bellefemille. La integración sensorial. Tog (a Coruña). Vol.10 Num 17. pp1-11.

- Bermell, M. Á. (2004). Bases de la investigación musical. Música y Educación. *Revta. Trimestral de Pedagogía*.

- Bermell, Mª Á. (2001). *Programa de intervención educativa*. Cuaderno del alumno. Rivera Edt. Volumen: 1. Valencia (España).

Custodio, N., & Cano-Campos, M. (2017). Efectos de la música sobre las funciones cognitivas. *Revista de Neuro-Psiquiatría*, 80(1), 60-69.

Celis, V. G., Pechonkina, I. M., & Goodin, A. D. (2014). La relación entre los procesos de lecto-escritura y la música desde la perspectiva neurocognitiva. *Revista chilena de Neuropsicología*, 9(1-2), 21-24.

- Estalayo, V. & Vega, R. (2005). *Inteligencia auditiva. Técnicas de estimulación prenatal, infantil y permanente*. Biblioteca Nueva. Madrid.

Groß, W., Linden, U., & Ostermann, T. (2010). Effects of music therapy in the treatment of children with delayed speech development-results of a pilot study. *BMC complementary and alternative medicine*, 10(1), 39.

Gómez,M.H., & Eizaguirre, M.P. (2017). Musicoterapia y trastorno específico del lenguaje/ music therapy and specific language disorder. *Revista de Investigación en Musicoterapia*, 1, 48-67

- Soto,P. (2015). Educación para la inclusión social a través de proyectos artísticos: procesos y experiencias artísticas para favorecer el desarrollo holístico a nivel emocional, sensorial, intelectual y creativo. DIGITUM. Recuperado de <https://digitum.um.es/xmlui/bitstream/10201/44818/1/Congreso%20V%20Educacin%20Art/c3%adstica%20Huelva%202015.pdf>